Παρηγορητική επιστολή προς την σύζυγον του Νεκταρίου, για τον θάνατο του παιδιού της (Μέγας Βασίλειος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 4 Φεβρουαρίου, 2009

Επιστολή 6η **Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου**

Ἐσκόπευα νὰ σιωπήσω ἀπέναντι στὴν κοσμιότητά σου, λογιζόμενος ὅτι, μὲ τὴν ψυχὴ συμβαίνει ὅτι καὶ μὲ ἕνα μάτι ποὺ πάσχει ἀπὸ φλεγμονή. Αὐτό, δηλαδὴ τὸ μάτι καὶ τὸ πιὸ ἁπαλὸ πράγμα νὰ τὸ ἐγγίσει, ἐρεθίζεται. Ἔτσι αἰσθάνεται καὶ ἡ ψυχὴ ποὺ ἔχει τραυματιστεῖ ἀπὸ βαριὰ θλίψη, ὅταν πάει κανεὶς νὰ τῆς μιλήσει. Γιατὶ τὰ λόγια ὅσο καὶ ἂν εἶναι παρηγορητικά, ὅταν λέγονται τὴν ὥρα ποὺ ἡ ψυχὴ πάσχει καὶ ἀγωνιᾶ, τῆς φαίνονται πολὺ ἐνοχλητικά. Ἐπειδὴ ὅμως σκέφθηκα ὅτι τώρα ἔχω νὰ κάνω μὲ Χριστιανὴ ἐκπαιδευμένη στὰ θεῖα ἀπὸ πολὺ καιρὸ καὶ πεπειραμένη στὰ ἀνθρώπινα, ἐνόμισα ὅτι δὲν θὰ ἦταν σωστὸ νὰ παραλείψω τὸ καθῆκον μου. Γνωρίζω ποιὰ εἶναι τὰ σπλάγχνα τῶν μητέρων καὶ ἰδιαίτερα ὅταν θυμηθῶ τοὺς δικούς σου καλοὺς καὶ ἥμερους τρόπους πρὸς ὅλους, λογαριάζω πόσο μεγάλος πρέπει νὰ εἶναι ὁ πόνος γιὰ τὴ συμφορὰ ποὺ σ᾽ ἔχει βρεῖ τώρα. Ἔχασες γιό, τὸν ὁποῖο, ὅσον ζοῦσε, μακάριζαν ὅλες οἱ μητέρες καὶ εὔχονταν τέτοιοι νὰ εἶναι καὶ οἱ δικοί τους γιοί. Καὶ ὅταν πέθανε, ἔκλαψαν σὰν νὰ εἶχε θάψει κάθε μία τὸν δικό της. Ὁ θάνατος ἐκείνου ὑπῆρξε πλῆγμα στὶς δύο πατρίδες (ἐννοεῖ καὶ τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας του), τὴν δική μας καὶ τὴν χώρα τῶν Κιλίκων. Μ᾽ ἐκεῖνον μαζὶ ἔπεσε καὶ τὸ μέγα καὶ ἔνδοξον γένος (σημ: Ἴσως τὸ πεθαμένο παιδὶ νὰ ἦταν μονάκριβο, ὁπότε μὲ τὸν θάνατό του ξεκληριζόταν ἡ γενιά τους), κατέρρευσε σὰν νὰ μετακινήθηκε ἡ βάση του. Ὢ συναπάντημα πονηροῦ δαίμονος! Πόσο τρομερὸ κακὸ μπόρεσε νὰ προκληθεῖ! Ὦ γῆ, ποὺ ἀναγκάστηκες νὰ ὑποφέρεις ἕνα τέτοιο πάθος! Καὶ ὁ ἥλιος ἀσφαλῶς θὰ ἔφριττε, ἂν εἶχε αἴσθηση μπροστὰ σ᾽ ἐκεῖνο τὸ σκυθρωπὸ θέαμα. Καὶ τί μπορεῖ νὰ πεῖ κανεὶς ἄξιο νὰ ἐκφράζει ὅσα τοῦ ὑπαγορεύει ἡ ἀπελπισία τῆς ψυχῆς;

Ἀλλά, ὅπως διδαχθήκαμε ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο, τὰ ὅσα μᾶς συμβαίνουν δὲν εἶναι ἔξω ἀπὸ τὴ θεία Πρόνοια, γιατὶ οὔτε σπουργίτης δὲν πέφτει χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα μας. Ὥστε ὅ,τι ἔχει συμβεῖ ἔγινε μὲ τὸ θέλημα τοῦ Δημιουργοῦ μας. Καὶ ποιός μπορεῖ νὰ ἀντισταθεῖ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ; Ἂς δεχτοῦμε λοιπὸν τὸ συμβάν. Διότι μὲ τὴν δυσανασχέτηση, οὔτε αὐτὸ ποὺ ἔχει γίνει διορθώνουμε, ἐπὶ πλέον δὲ καταστρέφουμε

τοὺς ἑαυτούς μας. Ἂς μὴ κατηγορήσουμε τὴν δίκαιη κρίση τοῦ Θεοῦ, διότι εἴμαστε πολὺ ἀμαθεῖς, γιὰ νὰ ἐλέγχουμε τὶς ἀνέκφραστες κρίσεις Του. Τώρα ὁ Κύριος δοκιμάζει τὴν ἀγάπη σου σ᾽ Ἐκεῖνον. Τώρα ἔχεις τὴν εὐκαιρία νὰ κερδίσεις μὲ τὴν ὑπομονή σου τὴν μερίδα τῶν Μαρτύρων. Ἡ μητέρα τῶν Μακκαβαίων εἶδε τὸ θάνατο ἑπτὰ παιδιῶν της καὶ δὲν ἐστέναξε, οὔτε ἔχυσε ἄσκοπα δάκρυα, ἀλλὰ ἐνῶ ἔβλεπε τὰ παιδιά της νὰ φεύγουν ἀπὸ αὐτὴ τὴ ζωὴ μὲ σκληρὰ βασανιστήρια, εἶχε εὐχαριστιακὰ βιώματα πρὸς τὸ Θεό. Γι᾽ αὐτὸ καὶ κρίθηκε καὶ ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τέλεια καὶ καταξιωμένη Χριστιανή. Μεγάλη ἡ συμφορά, τὸ ὁμολογῶ καὶ ἐγώ. Μεγάλοι ὅμως καὶ οἱ μισθοὶ ποὺ ὁ Κύριος ἔχει ἑτοιμάσει γιὰ ὅσους κάνουν ὑπομονή. Ὅταν ἔγινες μητέρα καὶ εἶδες τὸ παιδί σου καὶ εὐχαριστοῦσες τὸ Θεό, γνώριζες ὁπωσδήποτε ὅτι εἶσαι θνητὴ καὶ ὅτι θὰ γέννησες θνητό. Τί τὸ παράδοξον λοιπόν, ποὺ ὁ θνητὸς πέθανε; Μήπως σὲ στενοχωρεῖ ποὺ πέθανε πρόωρα; Δὲν μποροῦμε νὰ ξέρουμε ἐὰν δὲν ἦταν τώρα ὁ κατάλληλος καιρὸς νὰ φύγει. Γιατὶ ἐμεῖς δὲν ξέρουμε τί συμφέρει τὴν ψυχή μας οὔτε ὁρίζουμε προθεσμίες στὴν ἀνθρώπινη ζωή. Στρέψε τὰ μάτια σου γύρω σ᾽ ὅλο τὸν κόσμο ὅπου κατοικεῖς καὶ θὰ κατανοήσεις ὅτι ὅλα ὅσα βλέπουμε εἶναι θνητὰ καὶ ὅτι ὑπόκεινται ὅλα στὴ φθορά. Κοίταξε ἐπάνω στὸν οὐρανό. Κάποτε καὶ αὐτὸς θὰ διαλυθεῖ. Κοίταξε τὸν ἥλιο. Οὔτε καὶ αὐτὸς θὰ παραμείνει. Τὰ ἀστέρια ὅλα, τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς καὶ τῶν ὑδάτων, αἱ ὡραιότητες τῆς γῆς, ἡ ἴδια ἡ γῆ, ὅλα εἶναι φθαρτά, ὅλα μετὰ ἀπὸ λίγο δὲν θὰ ὑπάρχουν. Ἂς εἶναι λοιπὸν ἡ σκέψις ὅλων αὐτῶν παρηγοριὰ γιὰ ὅτι σοῦ ἔχει τώρα συμβεῖ. Μὴν μετρᾶς τὴν συμφορὰ στὸ βάθος της, γιατί τότε θὰ σοῦ φανεῖ ἀφόρητη. Ἂν ὅμως τὸ συγκρίνεις μὲ ὅλα τὰ ἀνθρώπινα, τότε θὰ βρεῖς παρηγοριά. Ἐπάνω δὲ ἀπὸ ὅλα ἔχω νὰ σοῦ πῶ ἐκεῖνο τὸ σπουδαῖο: Λυπήσου τὸν σύζυγόν σου. Νὰ παρηγορεῖ ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Μὴ κάμεις σκληρότερη τὴν συμφορὰ μὲ τὸ νὰ σὲ βλέπει νὰ καταστρέφεις ἀπὸ τὴ στενοχώρια τὸν ἑαυτό σου. Καὶ μὲ λίγα λόγια ἔχω τὴ γνώμη ὅτι δὲν ὑπάρχουν λόγια τέτοια, ποὺ νὰ μποροῦν νὰ χαρίσουν σ᾽ αὐτὸ τὸν πόνο σας παρηγοριά. Πιστεύω ὅτι αὐτὴ τὴ δοκιμασία θὰ τὴν ξεπεράσετε μονάχα μὲ τὴν προσευχή. Εὔχομαι λοιπὸν ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος νὰ ἀγγίξει τὴν καρδιά σου μὲ τὴν ἀνέκφραστη δύναμή Του καὶ νὰ ἀνάψει μὲ ἀγαθοὺς λογισμοὺς τὸ φῶς στὴ ψυχή σου, ὥστε νὰ βρεῖς ἐντός σου τῆς παρηγοριᾶς τὶς ἀφορμές.

Basilius Episcopus Caesariensis (Cappadociae): Epistulae 6

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΜΟΖΥΓΟΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΑΡΑΜΥΘΗΤΙΚΗ

Ἔμελλον ἀποσιωπᾶν πρὸς τὴν κοσμιότητά σου, λογιζόμενος ὅτι, ὥσπερ ὀφθαλμῷ φλεγμαίνοντι καὶ τὸ ἀπαλώτατον τῶν παρηγορημάτων ἀνίαν ἐμποιεῖ, οὕτω καὶ ψυχῇ ὑπὸ θλίψεως βαρείας κεκακωμένῃ, κἂν πολλὴν παράκλησιν φέρῃ, ὁ λόγος ὀχληρός πως εἶναι δοκεῖ, ἐν τῇ περιωδυνίᾳ προσφερόμενος. Ἐπεὶ δέ με εἰσῆλθεν ὅτι πρὸς

χριστιανήν μοι ὁ λόγος ἔσται πάλαι πεπαιδευμένην τὰ θεῖα καὶ ἐμπαράσκευον οὖσαν πρὸς τὰ ἀνθρώπινα, οὐκ ἐνόμισα δίκαιον εἶναι παραλιπεῖν τὸ ἐπιβάλλον μοι. Οἶδα ποταπὰ τῶν μητέρων τὰ σπλάγχνα, καί, ὅταν ἰδίως τὸ σὸν περὶ πάντας χρηστὸν καὶ ἥμερον ἐνθυμηθῶ, λογίζομαι πόσην εἰκὸς ἐπὶ τοῖς παροῦσιν εἶναι τὴν ἀλγηδόνα. Παῖδα ἐζημιώθης ὃν περιόντα μὲν ἐμακάρισαν πᾶσαι μητέρες καὶ ηὔξαντο τοὺς ἑαυτῶν τοιούτους εἶναι, ἀποθανόντα δὲ ἐστέναξαν, ὡς ἑκάστη τὸν ἑαυτῆς γῇ κατακρύψασα. Ἐκείνου ὁ θάνατος πληγὴ ἐγένετο πατρίδων δύο, τῆς τε ἡμετέρας καὶ τῆς Κιλίκων. Ἐκείνῳ τὸ μέγα καὶ περιφανὲς γένος συγκατέπεσεν, ὥσπερ ἐρείσματος ὑφαιρεθέντος κατασεισθέν. Ὢ συνάντημα πονηροῦ δαίμονος, πόσον ἴσχυσε κακὸν ἐξεργάσασθαι. Ὦ γῆ τοιοῦτον ἀναγκασθεῖσα ὑποδέξασθαι πάθος. Ἔφριξε τάχα καὶ ὁ ἥλιος, εἴ τις αἴσθησις αὐτῷ, τὸ σκυθρωπὸν ἐκεῖνο θέαμα. Καὶ τί ἄν τις τοσοῦτον εἴποι ὅσον ἡ ἀμηχανία τῆς ψυχῆς ὑποβάλλει;

Ἀλλ' οὐ γὰρ ἀπρονόητα τὰ ἡμέτερα, ὡς μεμαθήκαμεν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ, ὅτι οὐδὲ στρουθίον πίπτει ἄνευ θελήματος τοῦ Πατρὸς ἡμῶν, ὥστε, εἴ τι γέγονε, θελήματι γέγονε τοῦ κτίσαντος ἡμᾶς. Τῷ δὲ βουλήματι τοῦ Θεοῦ τίς ἀνθέστηκε; Καταδεξώμεθα τὸ συμβάν· δυσανασχετοῦντες γὰρ οὔτε τὸ γενόμενον διορθούμεθα καὶ ἑαυτοὺς προσαπόλλυμεν. Μὴ κατηγορήσωμεν τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ. Ἀμαθεῖς ἐσμεν ὥστε τὰ ἄρρητα αὐτοῦ κρίματα δοκιμάζειν. Νῦν σου λαμβάνει τὴν δοκιμὴν ὁ Κύριος τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγάπης. Νῦν πάρεστί σοι καιρὸς διὰ τῆς ὑπομονῆς τὴν μερίδα τῶν μαρτύρων λαβεῖν. Ἡ τῶν Μακκαβαίων μήτηρ ἑπτὰ παίδων εἶδε θάνατον καὶ οὐκ ἐστέναξεν οὐδὲ ἀφῆκεν ἀγεννὲς δάκρυον, ἀλλ' εὐχαριστοῦσα τῷ Θεῷ ὅτι ἔβλεπεν αὐτοὺς πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ ταῖς χαλεπωτάταις αἰκίαις τῶν δεσμῶν τῆς σαρκὸς λυομένους, εὐδόκιμος μὲν παρὰ Θεῷ, ἀοίδιμος δὲ παρὰ ἀνθρώποις ἐκρίθη. Μέγα τὸ πάθος, φημὶ κἀγώ, ἀλλὰ μεγάλοι καὶ οἱ παρὰ τοῦ Κυρίου μισθοὶ τοῖς ὑπομένουσιν ἀποκείμενοι. Ὅτε ἐγένου μήτηρ καὶ εἶδες τὸν παῖδα καὶ ηὐχαρίστησας τῷ Θεῷ, ᾔδεις πάντως ὅτι θνητὴ οὖσα θνητὸν ἐγέννησας. Τί οὖν παράδοξον, εἰ ἀπέθανεν ὁ θνητός; Ἀλλὰ λυπεῖ ἡμᾶς τὸ παρὰ καιρόν. Ἄδηλον εἰ μὴ εὔκαιρον τοῦτο, ἐπειδὴ ἡμεῖς ἐκλέγεσθαι τὰ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς καὶ ὁρίζειν προθεσμίας ἀνθρωπίνῃ ζωῇ οὐκ ἐπιστάμεθα. Περίβλεψαι τὸν κόσμον ἅπαντα ἐν ᾧ κατοικεῖς, καὶ ἐννόησον ὅτι πάντα θνητὰ τὰ ὁρώμενα καὶ πάντα φθορᾷ ὑποκείμενα. Ἀνάβλεψον πρὸς τὸν οὐρανόν· καὶ οὗτός ποτε λυθήσεται· πρὸς τὸν ἥλιον· οὐδὲ οὗτος διαμενεῖ. Οἱ ἀστέρες σύμπαντες, ζῶα χερσαῖα καὶ ἔνυδρα, τὰ περὶ γῆν κάλλη, αὐτὴ ἡ γῆ, πάντα φθαρτά, πάντα μικρὸν ὕστερον οὐκ ἐσόμενα. Ἡ τούτων ἔννοια παραμυθία ἔστω τοῦ συμβεβηκότος. Μὴ καθ' ἑαυτὸ μέτρει τὸ πάθος· ἀφόρητον γὰρ οὕτω φανεῖταί σοι· ἀλλὰ τοῖς ἀνθρωπίνοις πᾶσι συγκρίνουσα, ἐντεῦθεν εὑρήσεις αὐτοῦ τὴν παραμυθίαν. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ἐκεῖνο εἰπεῖν ἰσχυρὸν ἔχω, φεῖσαι τοῦ ὁμοζύγου· ἀλλήλοις ἐστὲ παραμυθία· μὴ ποιήσῃς αὐτῷ χαλεπωτέραν τὴν συμφοράν, τῷ πάθει ἑαυτὴν ἀναλίσκουσα. Ὅλως δὲ οὐκ οἶμαι λόγον ἐξαρκεῖν εἰς παράκλησιν, ἀλλ' εὐχῆς ἡγοῦμαι χρείαν εἶναι πρὸς τὰ παρόντα. Εὔχομαι οὖν αὐτὸν τὸν Κύριον, τῇ ἀφάτῳ αὐτοῦ δυνάμει ἐφαψάμενόν σου τῆς καρδίας, ἐμποιῆσαι φῶς τῇ ψυχῇ σου διὰ τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν, ἵν' οἴκοθεν ἔχῃς τῆς παραμυθίας τὰς ἀφορμάς.

(Πηγή: www.nektarios.gr)